

Asia: VN/24069/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta. Pidämme puutteellisena sitä, että esitysluonnos ei sisällä kunnollista ilmastovaikutusten arviointia, vaikka esityksellä luodaan kannustimia energiantuotannon lisäämiseen. Esimerkiksi datakeskuksissa oma energiantuotanto voi perustua fossiilisia polttoaineita käyttäviin kaasumootoreihin tai dieselgeneraattoreihin, joita voidaan pyrkiä käyttämään muutenkin kuin huippukulutuksen aikana (HS, 2026).

Suomen kansallisten ja EU-tason ilmastotavoitteiden kannalta pidämme ehdottoman tärkeänä, että esityksen ilmastovaikutukset huomioidaan nykyistä vahvemmin, jotta Suomi saavuttaa kansalliset ja EU-tason ilmastotavoitteensa ja kantaa kansainväliseen oikeuteen perustuvan velvollisuutensa torjua ilmastomuutosta (ICJ, 2025).

Ottaen huomioon, kuinka paljon Suomeen ollaan rakentamassa tai suunnittelemassa uusia datakeskuksia, tulisi niiden mahdollinen haitallinen päästövaikutus huomioida kattavasti ja ajoissa. Esitämme, että jousto- tai tuotantositoumukseen perustuvan etusijan kriteereihin lisättäisiin se, että sähköntuotannon tulee olla päästöntä. Tällöin uusilla sähkönkäyttäjillä olisi selvä kannuste investoida päästöttömän sähkön tuotannon lisäämiseen ja varmistaa, että erilaiset varavoima- ja joustoratkaisut suunnitellaan fossiilisten polttoratkaisujen sijaan esimerkiksi akkuteknologian varaan.

Osana ilmastovaikutusten laajempaa arviointia kannustamme ministeriötä huomioimaan esitettyä vahvemmin sähkövarastojen roolin sähköjärjestelmän vakauttavien joustojen lähteenä. Sähkövarastojen avulla voitaisiin vähentää fossiilisiin polttoaineisiin nojaavan jouston tarvetta. Niiden osalta voisi olla perusteltua, että tunnistettaisiin varastoille luontainen, kulutushuippuja

tasaava vaikutus, eikä jätettäisi niitä alimpaan etusijaluokkaan sillä perusteella, että niiden sähköntuotanto ei voi olla lataustarpeesta johtuen sillä tavalla jatkuva kuin mitä muita tuotantomuodoilta edellytetään. Voisi olla tarpeen myös ennakoida huoltovarmuuden kannalta keskeisen raskaan liikenteen sähköistyminen varmistamalla, että näiden latausinfra nousee etusijaryhmään 1.

Lähteet:

HS (2026): <https://www.hs.fi/visio/art-2000012252595.html>

ICJ (2025): <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/187/187-20250723-adv-01-00-en.pdf>

Leipola Lasse
Finnwatch ry